

Streepjesdwergspanner
(*Eupithecia intricata*), rups, pop
en vlinder op jeneverbes.
Foto: K.Smit (zie pag 29)

Jeneverbesspanner
(*Thera juniperata*),
rups, pop en vlinder op jeneverbes.
Foto: K.Smit (zie pag. 29)

Wat vind ik daar op de jeneverbesstruikjes in mijn tuin? Kees Smit

Met mijn gezin heb ik 13 jaar in Dokkum gewoond. In de voortuin van ons huis stonden drie jeneverbesstruikjes. Het waren laag blijvende struikjes. Niet de wilde jeneverbes, maar een gekweekte versie. Niet alleen mooi om te zien en voor Kerststukjes. Ook goed voor vlinders. Bij de achterdeur hadden we een buitenlamp. Die brandde 's nachts. Op die lamp kwamen ook nachtvlinders af. Onder andere *Thera juniperata* (jeveneverbesspanner). Maar ook *Eupithecia pusillata* (jeneverbesdwergspanner). De namen zeggen het al: de rupsen van deze beide soorten leven op jeneverbes. Ook op gekweekte soorten.

Een hobby van me is het opkweken van vlinders. Ik heb al heel wat soorten gehad. Op een goede dag dacht ik: het lijkt me leuk als ik ook jeneverbesdwergspanner kan opkweken. Het was mei 2018. Ik ging bij de jeneverbesstruikjes op zoek naar eitjes of rupsen. Ik vond een aantal rupsen. Ik vond ook gele eitjes. Op de site van lepiforum (<http://www.lepiforum.de>) zag ik dat de eitjes van *Thera juniperata* wit zijn. De eitjes van *Eupithecia pusillata* zijn geel. Ik wreef blij in mijn handen: fijn, ik heb eitjes van de jeveneverbesdwergspanner gevonden. Alleen toen ik in juni nog steeds gele eitjes vond dacht ik wel: is dat niet een beetje laat voor eitjes van de jeneverbesdwergspanner? De website van de Vlinderstichting zegt dat de rups van *pusillata* voorkomt van april tot juni. Dan verwacht je in juni toch geen eitjes meer? Die moeten dan allang rups zijn toch? Verder dacht ik er niet over na.

Ik gaf de rupsen telkens nieuwe jeneverbes. Daarbij vond ik vaak weer eitjes en/ of rupsen. Een deel heb ik opgekweekt. Op een dag zag ik iets bijzonders bij de eerste rupsen die ik had gevonden. Die had ik als rups gevonden, niet als ei. De rupsen waren verveld. Ze hadden een wit met rode streep. Foute boel dacht ik: dat zijn geen jeneverbesdwergspanners, dat zijn jeveneverbesspanners. Jammer van mijn wens om *pusillata*'s te kweken, maar *juniperata*'s zijn ook mooi. Ik kweekte ze verder op. Ze verpopten. Ze kwamen eind september 2018 uit. **(foto zie pag. 19)**

Ik had ook nog andere poppen van de kweek van jeneverbes liggen. Voor mijn idee waren die rupsen toch anders dan die van de *juniperata*. Toen ze verpopten wist ik het zeker: zij hadden géén rood met witte streep als rups gehad. Ook in de pop zag je die kleuren niet. Dit waren rupsen van de gele eitjes. Ik dacht: zou ik dan toch jeneverbesdwergspanners in kweek hebben? De enige manier om dat te weten te komen was afwachten.

De poppen overwinterden als pop. Dat pleitte niet voor *pusillata*. Die overwintert als ei. Ik was erg benieuwd wat er dan uit deze poppen zou komen. Eind april 2019 wist ik eindelijk waar ik aan toe was. Er kwamen prachtige eupithecia's uit de poppen. De eerste op 27 april. Op 5 mei nog één. En op 12 mei de laatste. Het waren allemaal streepjesdwergspanners (*Eupithecia intricata*) **(foto zie pag. 19)**. Geen jeneverbesdwerg-spanners. Jammer voor mij, maar een streepjesdwergspanner is ook prachtig. Vooral als hij vers is. Ik was er in getuind met mijn gele eitjes: de eitjes van *intricata* zijn ook geel. De rupsen van *intricata* eten ook jeneverbes. Ik was wel

een beetje teleurgesteld, maar ik had het kunnen weten. Vooral toen ze overwinterden als pop: dit zijn in elk geval geen pusillata's.

Zo zie je maar weer: een kweek kan heel boeiend zijn. Soms denk je te weten wat je in kweek hebt, en er komt toch iets anders uit. Tijdens het kweektraject leer je geduld hebben en wachten. Als je heel goed waarneemt en alle kenmerken op een rij zet, dan weet je ook dat je bepaalde soorten kan uitsluiten. Misschien weet je dan niet meer wat je wél kunt verwachten. Maar als er dan een vlinder tevoorschijn komt, dan geniet je toch weer van hoe mooi hij is. En je weet meteen waar je zo lang op gewacht hebt.

Dat virus kwam écht binnen! Judith Bouma

Al vele jaren ga ik af en toe kijken bij het nachtvlinderen. Indrukwekkend, steeds opnieuw. Met al genoeg hobby's en passies, zijn daarnaast nog heel veel andere zeer boeiende uitdagingen met cursussen en excursies die aanspreken. Sprinkhanen, hommels, wilde bijen, graafwespen, mieren, maar ook lieveheersbeestjes. Bijna toevallig allemaal met zes pootjes ... Nee, "niet aan beginnen", hoor ik zo'n stemmetje in mijn hoofd zeggen. Maar gôh, dat nachtvlinderen. Dat is toch eigenlijk ook wel heel bijzonder. Zullen velen met mij eens zijn!

Vorig jaar greep dat virus me tóch aan, en hoe! Niet op voorbereid ... Met vier lakens en lampen in de tuin, een geweldige avond gehad (zie eerdere Flinterwille). Ja, het begon sterk te kriebelen dat 'wil-je-dat-wel-hebben-virus'. Jan, mijn man, bedenkt en maakt graag printplaten en toebehoren. Gevolg, een schitterend kastje met een perfecte oplossing voor de lamp. Een bouwlamp omgebouwd tot nachtvlinderlamp! De eerste keer in werking in oktober vorig jaar, kwam als eerste een Gamma-uiltje (*Autographa gamma*) op het laken. Kort daarna nog wat ander 'spul' en maar liefst vier Diana-uil (Gripesia aprilina). Nou, als dat geen mooi begin is!

Inmiddels heeft dit jaar de lamp al met regelmaat gestaan en val ik vaak van de ene in de andere verbazing. Pieken van Wapendragers, Meikevers, muggen, Huismoeders en 'gewoon' **dertien** keer een Groot avondrood (*Deilephila elpenor*) tegelijkertijd op en om het laken!! Maar ook vijf Populierenpijlstaarten gelijktijdig. Wat te denken van een Paddenstoeluil (*Parascotia fuliginaria*)? **(foto zie pag. 21)** Toch ook niet de meest algemene. En twee avonden na elkaar een Essengouduil (*Atethmia centrago*). Twee verschillende, te zien aan de tekening.

Uitspringers voor mij qua schoonheid zijn toch de Grote beer (*Arctia caja*) **(foto zie pag. 21)** en de Gestippelde houtboorder (*Zeuzera pyrina*) **(foto zie pag. 21)**.

'Instinkers' zitten er ook bij. Hoe vaak ik niet denk weer iets onherkenbaars te hebben, vast leggen op de gevoelige plaat, nakijken en ja hoor, wéér die Spurrie-uil (*Hadula trifolii*).

De bijvangsten zijn ook meer dan ik dacht. Een jonge Steenmarter die ik zo handtam had kunnen maken, kwam zeer regelmatig heel dichtbij, op aaiafstand, kijken. Vaak Kwartels gehoord, ook zeer dichtbij, maar niet te zien. Een keer een Nachtzwaluw,